

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.22.566/2017/14. szám

A tanács tagjai: . Orosz Árpád a tanács elnöke
. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes előadó bíró
. Kiss Gábor bíró

A felperes

A felperes képviselője: Dr. Vigh Dániel pártfogó ügyvéd

Az alperesek: I. rendű
II. rendű

Az alperes képviselője: közös képviselő I-II. rendű képviseletében

A per tárgya: Kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: Felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma: Balassagyarmati Törvényszék
21.Pf.20.124/2017/11.

Az elsőfokú bíróság és a határozat száma: Balassagyarmati Járásbíróság
1.P.20.353/2015/46.

Rendelkező rész

A Kúria a Balassagyarmati Törvényszék 21.Pf.20.124/2017/11. számú jogerős ítéletének felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

A le nem rótt 2.185.000 (kétmillió-száznyolcvanötezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A felperes pártfogó ügyvédjének díja a teljes egészében pervesztes felperes terhére esik.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az 1984-ben alapított társasházban - I. rendű alperes - 191 lakás található. A társasház a

megalakulásakor nem közös képviselőt, hanem intézőbizottságot választott, és ennek a bizottságnak 1985. május 13-tól 1987. december 22-ig - a tisztsége megszűnéséig - a felperes volt az elnöke, egyben a pénztárosi teendőket is ellátta. A felperes december végén kérte a társasházat az elszámolás lebonyolítására.

- [2] A felperes a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróságon 3.P.IV.22.031/1991/8. számon folyamatban volt perben alperesi pozícióból - viszontkeresettel - 1992. április 22-én terjesztette elő követelését M. Z. és S. I.-né magánszemélyek mint „álgépviselők” ellen.
- [3] Ezt követően a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróságon 8.P.IV.21.802/1992. számon elkülönített ügyben a keresetét 16 társtulajdonossal és a gondnokkal szemben terjesztette elő. A többször újraindult per több alkalommal szünetelt, majd szünetelés folytán megszűnt.
- [4] A felperes 1996. november 14-én a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bírósághoz benyújtott kérelmében kérte az eljárás folytatását, egyetlen alperest, M. Z. akkori közös képviselőt megjelölve. A 3.P.IV.23.388/1996. szám alatt újraindult perben később perbe vonta a társasház 17 társtulajdonosát is alperesként. Az elsőfokú bíróság anélkül, hogy tisztázta volna, hogy a felperes kivel szemben, miként tartja fenn elszámolási igényét, az 1997. április 29-én kelt 3.P.IV.23.388/1996/4. szám alatti ítéletével egyedül a társasház akkori képviselőjét, M. Z.-t mint magánszemélyt 114.520 forint és ezen összeg után 1987. augusztus 31. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére kötelezte.
- [5] A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság az 1998. május 8-án kelt 3.Pf.26.904/1997/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A hatályon kívül helyezés oka lényeges eljárási szabálysértés volt. Egyebek mellett az is, hogy az eljárás során nem tisztázta a bíróság, hogy a felperes kivel szemben kívánja érvényesíteni a keresetét, a jogi képviselő nélkül eljárt felperest az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta megfelelően: kit kell perelnie.
- [6] Végül a kijelölés folytán eljárt Budapest II. és III. Kerületi Bíróságon a 3.P.22.716/1999/8. számú beadványában a felperes 2000. május 30-án terjesztette elő a keresetét a társasházzal szemben 1.494.325 forint kártérítés megfizetése iránt.
- [7] Az eljárás szünetelt, majd a felperes kérelmére a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróságon 3.P.24.000/2002. számon folyt tovább, később még többször szünetelt. A felperes a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróságon 5.P.IV.21.139/2012. számon 2012. május 15-én benyújtott keresetlevelében a H.-L. Kft. által képviselt társasházat jelölte meg alperesként.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [8] A felperes többször módosított keresetében 21.850.000 forint és ennek késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket kártérítés címén, 45-55%-os kármegosztást alkalmazva a II. rendű alperesre terhesebben. E körben az elévülés nyugvását eredményező menthető okra a felperes nem hivatkozott.
- [9] Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, elsődlegesen elévülési kifogást terjesztettek elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.
- [11] Indokolása szerint a felperes követelései 1988 elejétől váltak esedékessé. Rámutatott arra, hogy az a körülmény, hogy vitás a kötelezett személye, önmagában nem jelenti az igényérvényesítés olyan akadályát, amely az elévülés nyugvását eredményezné. Méltányosságból mégis úgy tekintette, hogy az 1992. április 22-én megindított per „állandó folyamatban léte” alatt az elévülés mindaddig menthető okból nyugodott - a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban:

régi Ptk.) 326. § (2) bekezdése -, amíg a bíróság az alperes személyével kapcsolatos szükséges tájékoztatást meg nem adta. Megállapította, hogy a menthető ok a bíróság felhívásának közlésével, 1998. október 5-én megszűnt. Ehhez képest azt állapította meg, hogy az elévülés nyugvása miatt az egy évvel meghosszabbodott határidőt is elmulasztotta a felperes, mert a társasházzal szemben a keresetét csak 2000. május 30-án terjesztette elő, elkéssetten. A társasház vonatkozásában az elévülés megszakítására alkalmas tény bekövetkeztét nem állapította meg, tehát arra a következtetésre jutott, hogy a felperes követelése az I. rendű alperessel szemben elévült. Rámutatott arra, hogy a II. rendű alperessel szemben a felperes jogellenes magatartásra nem hivatkozott, konkrét kárt nem jelölt meg és nem is bizonyított. Ezért úgy foglalt állást, hogy a kereset a II. rendű alperessel szemben ezentúl is, „érdemben” is alaptalan.

- [12] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta, a felperest képviselő pártfogó ügyvéd munkadíjának viselése tárgyában megváltoztatta és megállapította, hogy azt az állam viseli.
- [13] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 254. § (3) bekezdésére figyelemmel lényegében annak helyes indokainál fogva hagyta helyben.
- [14] A fellebbezés kapcsán kifejtettek szerint az elévülés körében az elsőfokú bíróság a tényállást feltárta, részletesen és okszerűen megindokolta az elfoglalt jogi álláspontját, amelynek során figyelembe vette a felperes által az elévülést megszakítására felhozott valamennyi körülményt, ugyanakkor az e körben felhozottak az elévülés megszakítására nem voltak alkalmasak. Figyelemmel arra, hogy a követelés az I. rendű alperessel szemben elévült, úgy foglalt állást, hogy a követelés érdemi vizsgálatára lehetőség nem volt, ezért e körben a felperes által felhozott bizonyítási indítványokat az elsőfokú bíróság mint szükségtelent helytállóan mellőzte.
- [15] A II. rendű alperes vonatkozásában az elsőfokú bíróság indokolásával mindenben egyetértett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [16] A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az első- vagy másodfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [17] Hivatkozása szerint a jogerős ítélet a régi Ptk. 324. § (1) bekezdésébe, 325. § (1) bekezdésébe, 326. § (1) bekezdésébe, 327. § (1)-(2) bekezdéseibe, valamint a régi Pp. 221. § (1) és 206. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.
- [18] Álláspontja szerint az elévülés megállapítása jogszabályba ütközik, az első fokon eljáró bíróság ítéletének indokolása önellentmondó, figyelemmel arra, hogy a döntés indokolása szerint az I. rendű alperes társasházát legelőször 2000. május 30-án a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság előtti eljárásban a 3.P.22.716/1999/7. számú jegyzőkönyvben jelölte meg a felperes alperesként. Ezzel szemben ugyanezen elsőfokú ítélet tartalmazza azt a megállapítást is, hogy a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság előtt 8.P.IV.21.802/1992. szám alatt folyamatban volt eljárásban a felperes - akkor jogi képviselő útján - már az 1992. december 22-ei 12. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben a társasházát jelölte meg alperesként. Az elévülés ezzel - a felperes álláspontja szerint - megszakadt. Sérlemzte, hogy az eljáró bíróságok e körben az általa felhozott körülményeket nem találták alkalmasnak az elévülés megszakítására.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [20] A régi Pp. 270. § (2) bekezdésének és a 275. § (3) bekezdésének együttes értelmezéséből

következően a felülvizsgálati kérelmet anyagi jogszabálysértés vagy az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró eljárási jogszabálysértés alapozza meg. A felperes felülvizsgálati kérelmében valójában a jogerős ítéletnek azt a megállapítását sérelmezi, hogy a követelés elévült, mert álláspontja szerint a keresetet a régi Ptk. 324. §-a és 327. §-a rendelkezéseinek megfelelően határidőben előterjesztettnek kell tekinteni.

- [21] A Kúria mindenben egyetért a másodfokú bíróságnak az elévülés körében kifejtett álláspontjával, azt megismételni nem kívánja, ebben a körben a jogerős ítélet helyes indokaira csupán visszaüt a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó régi Pp. 254. § (3) bekezdése alapján.
- [22] A régi Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik. A régi Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. Következésképpen a kártérítési követelés elévülési ideje a károsodás bekövetkeztekor nyomban elkezdődik. A károsodás bekövetkezése objektív tény, függetlenül attól, hogy a károsultnak arról volt-e tudomása, ezért az elévülési idő kezdetét nem érinti, ha a károsodásról a jogosult - bármely okból - csak később szerez tudomást.
- [23] A jelen perben nem vitásan a követelés - legkésőbb - 1988 januárjában vált esedékessé.
- [24] Az elévülés nyugvását idézi elő minden olyan körülmény, amely miatt a jogosult a követelését menthető okból nem tudja érvényesíteni. A bírói gyakorlat ad választ arra a kérdésre, hogy mit lehet az elévülés nyugvását előidéző oknak tekinteni. A felperes a jelen peres eljárás során akadályoztatásra, menthető okra nem hivatkozott. Az elsőfokú bíróság mégis úgy tekintette, hogy 1992. április 22-től - az ekkor folyamatban lévő per többször szünetelt, majd újraindult - az elévülés mindaddig menthető okból nyugodott, amíg az alperes személyével kapcsolatosan szükséges tájékoztatást a bíróság meg nem adta. Erre a következtetésre az adott alapot, hogy az akadály megszűnt - a nyugvás megszűnésének hatályával - akkor állapítható meg, ha a károsult mind objektíve, mind szubjektíve, tehát minden tekintetben a követelése érvényesíthetőségének helyzetébe kerül.
- [25] A Kúria álláspontja szerint az adott ügyben az elsőfokú bíróság az egyedi körülmények számbavételével, a rendelkezésre álló adatok alapján kronológiai sorrendben feltárva az egyes peres eljárások kezdő időpontját, vizsgálva az alperesek személyét, helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes a régi Ptk. 327. § (1) bekezdése szerinti elévülést megszakító körülményt nem igazolt. A felülvizsgálati eljárás során tartott tárgyaláson a felperes jogi képviselője az elévülést megszakító körülménynek a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróságon 8.P.IV.21.802/1992/12. számon jegyzőkönyvben foglaltakat tekintette.
- [26] A régi Ptk. 327. § (1) bekezdése szerint a követelés bírósági úton való érvényesítése megszakítja az elévülést. A felperes által hivatkozott 8.P.IV.21.802/1992/12. számú jegyzőkönyv tartalma szerint: „felperes a bíróság felhívás ellenére nem jelentette be a közös képviselő nevét és címét, a 9. sorszám alatt érkezett beadványában előadta, hogy tulajdonképpen közös képviselő nincsen (...) felperes előadja, hogy mégis az eredeti alpereseket perli”. A felperes jogi képviselőjének az idézett nyilatkozata elévülést megszakító jogi tényként nem értékelhető, a nyilatkozat éppen azt erősíti meg, hogy a felperes továbbra sem a társasházzal (I. rendű alperes) szemben kívánja igényét érvényesíteni. Ennek nem mond ellent az sem, hogy a felperes a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróságon 1992. október 27-én 8.P.IV.21.802/1992/8. szám alatt előterjesztett beadványában pártfogó ügyvéd útján felhívásra úgy nyilatkozott, hogy a társasházzal szemben kívánja követelését érvényesíteni. Ehhez a nyilatkozatához kapcsolódóan ugyanis további felhívás ellenére sem nevezte meg a közös képviselőt. Ellenkezőleg, az 1992. december 22-ei jegyzőkönyv tartalma szerint előző nyilatkozatát visszavonta. Ebből következően a társasházzal szemben joghatályosan ekkor keresetet nem terjesztett elő.
- [27] A Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság 1998. október 5-én tájékoztatta a felperest arról, hogy alperesként a társasházat kell perelnie. E tájékoztatástól számítva egy év állt a felperes rendelkezésére a társasház alperesként való megnevezésére. Ehhez képest a felperes vele szemben a

keresetét csupán 2000. május 30-án terjesztette elő. Először a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróságon, a 3.P.22.716/1999/7. számú jegyzőkönyvben foglaltak szerint jelölte meg alperesként a társasház és annak közös képviselőjét, a H.-L. Kft.-t. A követelése ezért a társasházzal - I. rendű alperes - szemben elévült a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése szerint. Elévült követelést pedig bíróság előtt érvényesíteni nem lehet.

- [28] A másodfokú bíróság a II. rendű alperessel szemben a keresetet az elévülési kifogás alaposságán túli „érdemi” indokolással utasította el. Megállapította, hogy a felperes a kártérítés együttes feltételeit nem bizonyította.
- [29] A régi Pp. 276. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul és azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kéri. Hatályon kívül helyezést csak kivételes esetben lehet kérni, jellemzően olyan lényeges eljárási szabálysértésre hivatkozással, ami megakadályozza a jogerős ítélet érdemi felülbírálatát. Az itt megjelölt együttes feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása jogi indokait is ismerteti.
- [30] A felperes hivatkozott a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének és a 221. § (1) bekezdésének megsértésére, azonban nem fejtette ki, hogy konkrétan mely tényállási elemekre vonatkozó, mely bizonyítékok mérlegelését támadja; nem is hivatkozott arra, hogy a bizonyítékok mérlegelése mennyiben volt okszerűtlen. Amennyiben - álláspontja szerint - a másodfokú bíróság a kártérítés anyagi jogi feltételeinek megítélése során téves jogi következtetésre jutott, ebben a körben meg kellett volna jelölnie azt a konkrét anyagi jogi jogszabályhelyet, amelyet megsértett a másodfokú bíróság. A felperes azonban ilyen - anyagi jogi - jogszabályhelyet nem jelölt meg és semmilyen jogi érvelést nem adott elő arra vonatkozóan, hogy a II. rendű alperessel szembeni keresetet elutasító rendelkezés miért jogszabálysértő.
- [31] A fentiekre tekintettel a Kúria a másodfokú bíróság jogerős ítéletét a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [32] A felülvizsgálati kérelem eredménytelen volt.
- [33] A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [34] A felperest pártfogó ügyvéd képviselte. A jogi segítségnyújtás keretében kirendelt pártfogó ügyvéd díja a régi Pp. 87. § (2) bekezdése értelmében - attól eltérően, ahogyan ebben a körben a másodfokú bíróság döntött - a felperes terhére esik. A pártfogó ügyvéd díjának megállapításáról és kiutalásáról a 2007. évi CLII. törvénnyel módosított 2003. évi LXXX. törvény 62. §-a szerint a jogi segítségnyújtó szolgálat határoz az elsőfokú bíróság értesítését követően.
- [35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján - a felperes kérelmére - tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. október 17.

Dr. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Gábor s. k. bíró

